

haladni. A folyómederhez legközelebb eső dombhát markánsan kiemelkedik környezetéből, és az egykori víz szinte csaknem teljesen körbefolyta. Ezen a dombháton helyezkedett el a régészeti lelőhely, melynek felszíne szántott volt. A domb É-i és Ny-i oldala meredeken lejt a vízfolyás irányába. A folyómederből kiágazó kisebb fok/öböl zárja le annak területét. Viszonylag nagy kiterjedésű területen elszórtan találtunk felszíni leleteket, az edénytöredékek között egy faragott kötőredéket is találtunk.

A terepbejárás során 9 edénytöredéket találtunk, a lelőhely közepes intenzitású. A leletek között volt egy apró kavicsos és homokkal soványított, vízszintesen levágott peremű Árpád-kori cserépbogrács peremtöredéke, valamint egy gyorskoronon készült, homokkal soványított edény aljtöredéke is. Két zöld mázas töredék jelzi a középkori település nyomait.

RÉVÉSZ LÁSZLÓ – SZALONTAI CSABA

192. Pusztaszabolcs, Szűcs-tábla (KÖH 82541)

(Fejér megye) Ő?, N?, Kö

A Százhalombatta–Pusztaszabolcs vasút korszerűsítéséhez készített hatástanulmány 2012. évi terepbejárása során a vizsgált vasúti nyomvonal legvégén a fővonalról leágazik az ún. dunai-újvárosi szárnyvonal, melynek ugyancsak új vonalvezetése lesz az első 1,5 km-en. A nyomvonal bejárása közben a Dohányos-ér É-i partjával párhuzamosan, hosszan elnyúló dombháton egy kis kiterjedésű ő- vagy népvándorlás kori, és egy középkori település nyomait találtuk meg. A lelőhely Pusztaszabolcs D-i szélétől mintegy 200 m-re található. A vasúti fővonal a 492 hm szelvényben kettévág egy markáns, ovális alakú dombot, mely 7–8 m-rel emelkedik ki környezetéből. A dombocskára egy Ny–K irányban, a folyómederrel párhuzamosan elnyúló dombháton található, felszíne fokozatosan lejt DK felé. A dombhát É-i oldala ugyancsak mély fekvésű, jórészt vízzel borított lehetett. A gerinc szélessége alig éri el a 100 m-t, és mindkét oldalán meredeken lejt a széle.

A felfedezett lelőhely a vasút főszármányától 260, a most meglévő dunai-újvárosi szárnyvonal töltésétől pedig 160 m-re, D-re található. Felszíne szántott. A terepbejárás során 13 edénytöredéket találtunk, a lelőhely nagyon ritkának tűnik. A leletek között volt néhány darab homokkal soványított, kézzel formált, jellegtelen szürkésbarna színű oldaltöredék, illetve oldaltöredék, melyet egy esetben ujjbenyomkodással díszített borda, másik esetben pedig kis bütyök díszített. A középkori darabok között korongolt, rádlimintás oldaltöredék, sűrű vonalköteggel díszített, belül sárga mázas, sárga színű töredék, világoszöld-fehér mázas darab, és barna mázas, profilált peremtöredék is volt a díszítetlen darabok mellett.

RÉVÉSZ LÁSZLÓ – SZALONTAI CSABA

193. Püspökmolnári, Közép-dűlő IV. (KÖH 64640)

(Vas megye) U, Ró

2012. november–december folyamán, Püspökmolnári külterületének K-i részén, a Közép-dűlőben láttunk el régészeti szakfelügyeletet egy kavicsbánya bővítés mellett.

A földmunka során 12 régészeti objektum került elő, amelyből egy római (11. obj.), 11 neolitikus volt. A jelenségek mind-egyike faszenes-paticsos folttal jelentkezett. Az objektumok közül egy kisméretű munkagödörrel rendelkező, hosszúkas,

neolitikus kemence emelhető ki, ami mellett néhány kerek gödör és cölöplyuk került elő. Utóbbiak közül 4, ÉK–DNy-i irányú sorba rendeződött. A jelenségek nagyjából egyenletesen helyezkedtek el a bányászat céljából lehumusztolt terület ÉK-i kétharmadában.

HORNOK PÉTER

194. Regöly, Általános iskola (KÖH 22990)

(Tolna megye) LT

Csötörés munkagödörben, a Szabadság u. 1. számú ház előtti részen, 2012. július 2-án két kelta kemence maradványait fegyeltük meg. A betöltésből gazdag és változatos kerámiaanyag került elő, amelyben a kis pohártól a hombárig a legkülönbözőbb méretű edények töredékei voltak. A kemencék fala rendkívül erősen, legalább 6–8 cm vastagon átégett.

SZABÓ GÉZA

195. Regöly, Kölcsey u. 34. (KÖH 72001)

(Tolna megye) V

Egy különleges – később áldozati állványnak elnevezet – bronzlelet lehetséges lelőhelye után kutattunk Regöly környékén, 2011 februárjában. Ekkor szembesültünk a Strupka-Magyar házaspár birtokában lévő, Kölcsey u. 34. sz. ház telkén egy kora vaskori halomtorzó lepusztult állapotával. A lelőhelyen, már az 1990-es években, többször is jártunk, azonban az eltelt idő alatti pusztulás mértéke azonnali beavatkozást tett szükségessé. Már az előzetes terepszemlénk idején különlegesen díszített edények töredékei; festett, faragott csontlemezek; olvadt bronzdarabok kerültek elő. Egyértelművé vált, hogy a halom leletmentésével nem várhatunk tovább, a leomlott földet, a még feltárássra váró rétegek anyagát át kell szitálni, és tudományos alapossggal meg kell kutatni az egész tumulust és környeztet. Ehhez megkaptuk a telek tulajdonosainak hozzájárulását is. A februártól zajló előkészítő munkák során, tavaszra már előtűntek a halomsír még érintetlen rétegei. Szerkezeti szempontból jól elkülönült a külső, 5–10 cm-es rétegekben felhordott, és erősen ledöngölt, ma is betonkeménységű, leletmentes külső rész, és a belső, rengeteg leletanyagot tartalmazó, égett rétegsor. A cölöplyukak, gerendanyomok alapján jól követhető volt, hogy a legalább 13×13 m nagyságú, központi térben lévő, gerendából épített, boronafalú, deszkapadlójú szentélyépületet kívülről oszlopokkal vették körbe, melyeknek közét ágakkal, vesszővel töltötték ki, s ennek döngölték neki – legalább mintegy 3 m magasságig – a halom külső, döngölt köpenyét. Ez a támfalrendszer az épületet védte az óriási földtömeg oldalirányú nyomásától – különben az összeroppant volna. Az elszenesedett gerendarabok arra mutatnak, hogy később az egész építmény kigyulladt, leégett. Azonban az eredeti járászinten megfigyelhető iszapoldási csikok alapján az is jól követhető, hogy az így kialakult katlant még hosszabb ideig nyitva hagyták, s a továbbiakban ide hordták be az újabb és újabb szertartások erősen megégett, régészeti leletekben hihetetlenül gazdag maradványait. Végül az egész kultuszhely fölé, mintegy 60 m átmérőjű és 8–10 m magas halmot emeltek. Ilyen szerkezetű halomsírra eddig az európai területől nem ismertünk példát, csak Belső-Ázsiából voltak adataink arra, hogy a szentélyt is a halom alá temették.